

დირს: წელიწადში—6 მან., თვეში—75 კაპ., ცალკე ნომერი—3 კაპ., ფასი განცხადებისა: გი სტრიქონი „პეტრიტი“ პირველ გვერდზე—10 კ. მეოთხეზე—5 კაპ.
აწერა და დასაბუთი განცხადებანი მიიღება: „მოამბის“ და „ცნობის ფურცლის“ რედაქციაში № 27, წერა-კითხვის გამავრც. საზოგ. კანცელარიაში და წიგ. გამოც. ქართველთა ამხანაგო-რი (ქვაშეთის ეკლესიის პირდაპირ).

ხელ-მოწერილი წერილები არ დაიბეჭდება.—დასაბუთი წერილები რედაქციის სახელობაზე უნდა გამოიგზავნოს.—პირისპირ მოლაპარაკება რედაქციასთან შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმების გარდა, 11 საათიდან 1-ლ საათამდე.
რედაქციის კანცელარია იმყოფება ვაჟის დიდ ქუჩაზე, მარტორუზის სახლში, № 27.
ფოსტის ადრესი: Тифлиზь, въ редакцію „Циобисъ-Пурпели“—„Моამბე“. ტელეფონი № 372

სასაფლაოს წმ. ნინოს ეკლესიის მღვდელი იოსებ ილიას ძეგლი და
სადა და ნაცნობთ გარდაცვალებას ძვირფასის და დაუფრწყარის სიყრმის შეილის
ლი ბ ი კ ო ს ა ს
სოვენ შობრძანდენ მიცვალებულის გამოსვენებაზე კუიის სასაფლაოს ეკ-
ლესიაში 24 თებერვალს, დილის 10 საათ.; პანაშვილები საღამოს 7 ს. (2-1)

ბი ბაკრაძე რაფიელის ასული ხიზიაშვილისა, ანასტასია რაფი-
ელის ასული ქახიძისა, კნინა ელინა რაფიელის ასული ბუნიშვილისა,
მარგალიტა რაფიელის ასული მისთაშვილისა, თავადი ნიკოლოზ
ბაკრაძის ძე ხიზიაშვილი, მასილი ბასარიონის ძე ქახიძე და თავა-
დანი დავითის ძე ბუნიშვილი გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავ-
და ნაცნობთ—პირველნი ძვირფასი მამის, ხოლო მეორენი ძვირფასი სიმამრის
(ავ. რაფიელ დავითის ძის პრისტოვის
რედაქციას. პანაშვილები დილით და საღამოთი ქ. თელავში მიცვალებულის
ლში დაკრძალვის დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული.

რუსთაშვილების თეატრის დროშაში
შაათს, 24 თებერვალი
გამარჯვებულნი
სსარგებლოთ გამართებას
ონცერტი
2 განყოფილება.
ღვთობს მიიღებს: კრიგ. გურამიშვილისა,
თან-ყოფა ვი. ან. ან. კიბისა, ქანი თუ-
და და ბ. ვილნაუ, კარგეთელი, კესა-
და თ. ცხელი. ნ. ს. კლენოვსკის გამგე-
ბის
ინტერესი დასასრულ
მეგობრობა და აზო.
ახალ/გან კარგულებამდე იყიდება
საზოგადოების კანცელარიაში.

მთავრობის განკარგულებანი.
სამოქალაქო უწყებას
დუშაის დამოყენის კანცელარიის მოხელეს კოლ ფ-
ქსი რეგისტრატორს სარა ჯი. შვილს და ბაქოს
საკრანტინო დამოყენის მოხელეს კოლეგსი რეგის-
ტრატორს დ. ეკანაში შვილს ებოძათ გუბერნსკი
სერტეობა. სტავროპოლის სახელმწიფო ბანკის
განყოფილების მოხელეს თავ. ანდრონიკა-
შვილს ებოძა კოლეგსი რეგისტრატორობა.
ბაქოს საგუბერნიო სამმართველოს მოხელეს კოლე-
ქსი რეგისტრატორს თავ. გრიგორი ვს ებოძა
გუბერნსკი სერტეობა.

ელეგონი
მიუკუთვნე ჩემს ქვეყანას,
მაში გზოვკ სისრული...
რა შენ შეგხვდა, გაგვინი,
დაგინახე ზირ-შეწინა
და ნისლეობით დაბურული
დადგრევიდა ბადრი მთვარე,
შევიტყა... გუმწარებას
შეუყვარა ფრთები მარად,
შენს წინ ვიწვი, ვით სანთელი,
და ეს შიშინს გასახრად!
შენს ტრება ნახ სახიდან
გარდავნიო ნისლთა გროვა
და მიხეზმა შენის სეგდის
მივანტე ვენესა, კლავა.
და როდესაც ამ სანტრელს
მოესწრება ჩემი სული,
ცაურს ხმესა გიგაღობებს
ეს შენი ტრება—ჩემი გული.
არ ამბებებს სხვა კილოზე,
ადარე შიდა და ადარე ველად,
შენს წინ ცრემლად კადაღება
და დაიწვის საკუთვლად!...
თირქელი.

სამართალმოს წარსულის საშუაზნის
ლიბრატურა, მისი მოსალოდნელი
და სასურველი მომავალი.
I
ბ. იაკობ ფანცხავამ, რომელსაც სხვა და
სხვა დროს სამეცნიერო და პუბლიცისტური
წერილები უწერია, რომელთაგან „მოამ-
ბე“-ში დისტამბა ფრიად საყურადღებო გარ-
ჩევა ეკონომიურის მატერიალიზმის თეო-
რიისა და რომელიც თავის წერილებში
ენლანდელის ფილოსოფიის (გიუო, ფულიე,
ტარდი და სხვა) საუკეთესო ევოლიუცი-
ონისტ ფილოსოფოსთა აზრებს ატარებს,
შემდგენის ბარათით მოგვმართა ჩვენს და-
კენებულ საკითხზე. ჩვენ უკვე მოხსენებუ-
ლი გეგონდა, რომ მივმართეთ ბევრ ცნო-
ბილ მოღვაწეს და დავეკითხეთ თავისი აზრი
შეეცობინებინათ ამ საუკუნის ჩვენის ლი-
ტერატურის წარსულის შესახებ, მისის მო-
სალოდნელისა და სასურველის მომავლის
შესახებ. ბ. ი. ფანცხავას ეს ჩემი ინცი-
ტივა მაინცა და მაინც არღ მოსწონებია.
ეს ჩეულება, ესრედ წოდებული „ანკეტი“,
(ლიტერატურული გამოძიება), ფრანგულია
და ი. ფანცხავა მწერს შემდეგს:
„ეს წესი გერმანის გამარჯვებულ ჩვენის მწე-
რლობის შესახებ. საფრანგეთში უკვე კერძო
პირი ზედ-მიწევნით მცდლნა თავისის მშობლი-
ურის მწერლობისა და ისტორიის. გარდა ამის

თავ. რაფიელ მისთაშვილის პანაშვილი
გუშინ, შუადღის 12 საათზე, ქვაშეთის
წმ. გიორგის ეკლესიაში ქართულ ჟურ-
ნალ-გაზეთების—„მოამბე“—„ცნობის ფურ-
ცლის“, „ივერიის“, „კვალის“, „ჯე-
ჯილის“ და „მოგზაურის“—თაოსნო-
ბით, გადახდილ იქმნა პანაშვილი ახლად
გარდაცვალებულის საყვარელ პოეტის და
საზოგადო მოღვაწის თავ. რაფიელ დავი-
თის ძის ერისთავის სულის მოსახსენებლად.
პანაშვილს დაესწრნენ: ტფ. გუბერნიის
თავად-აზნაურთა წინამძღოლი თავ. დ. ზ.
მელიქიშვილი, თავ. ილია გრიგოლის ძე
ქაქუცავაძე, კავკასიის საცენზურო კომიტე-
ტის თავმჯდომარე ბ. ჰაკელი, თავ. ნ. ვ.
არლუთინსკი-დოლოგოუკოვი, ეკ. რ. გაბა-
შვილისა, ქართულ ჟურნალ-გაზეთების და
საზოგადო დაწესებულებათა წარმომადგე-
ნელნი და ტფილისის ქართველი საზოგა-
დობა.

პანაშვილის დასრულების შემდეგ ბევრმა
დამსწრეთაგანმა განაცხადა—სასურველი იქ-
ნება განსვენებული პოეტი ტფილისში იქ-
მნას დასაფლავებულიო. ამ წინადადების
განსახილველად ტფ. სათავად-აზნაურო ბან-
კის სადგომში მოხდა კერძო კრება ქარ-
თველ საზოგადოების წევრთა, რომელთადაც
ერთხმად მოწონებულ იქმნა წინადადება,
რომ რაფიელ ერისთავის დაკრძალვა ტფი-
ლისში მოხდეს. ამ გარდაწყვეტილების თანა-
ხმად თელავში განსვენებულ პოეტის ნათე-
სავთ გაეგზავნა შემდეგი დეპეშა: „ქარ-
თველ საზოგადოებას სურს—საყვარელი
პოეტი ტფილისში იქმნას დასაფლავებული.
გამოსვენებისა და დასაფლავების ხარჯს სა-
ზოგადოება კისრულობს. საჩქაროთ ველით
უკვენს პასუხს“.

რადგანაც ეჭვი არ არის, რომ ნათესავები
არს არ იტყვიან, კრებაზე დამსწრეთ ვა-
სწყვიტეს ესლავ შეუდგნენ მზადებას. საკი-

რო ფულის მოსაგროვებლად ხელის-მოწერა
უნდა გაიმართოს. იქვე დამსწრეთ შეგრო-
ვეს 400 მანეთამდე. ხაზინადრად აჩეულ
იქმნა ვ. ა. სულხანიშვილი, რომელიც ყო-
ველ დღე მიიღებს შემოწირულებას ბანკის
სადომში; შემოწირულება მიიღება აგრეთვე
ქართულ გამოცემების რედაქციებში.
ბოლოს, დამსწრეთ დასახ ლეს ამ საქმის
მომწყობ გამგე-კომიტეტის წევრებად: თავ-
აკაკი წერეთელი, ნ. ზ. ცხევიძე, დ. ზ. სა-
რაჯიშვილი, ა. ნ. ფურცელაძე, ქ. ი. მამა-
ცაშვილი, ი. ს. გოგებაშვილი და ვ. ა. სულ-
ხანიშვილი. ამ კომიტეტს დაევალია გამგე-
ლები თვით აირჩიოს და მიიწვიოს.
თუ რა პასუხი მოვა განსვენებულის ნათე-
სავებისაგან და, საზოგადოდ, ამ საქმის გა-
რემობას ხელვე ვაცნობებთ მკითხველ სა-
ზოგადოებას.

დეპეშები
(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)
20 თებერვალი.
პეკინი. რუსეთის ელჩმა შეატყობინა
ლიხუნჩანგს, რომ რუსეთი არ მიიღებს მო-
წინაწილობას სახელმწიფოთა მოთხოვნაში
პროვინციების მანდარინების სიკვდილით
დასჯის შესახებ.
პეკინი. იაპონელებმა დაადგინეს ერთს
თვის განმავლობაში გაიყვანონ თავიანთი
ჯარები პეკინიდან და მათ მაგიერ მოიყვა-
ნონ ჩინეთში სულ 2000 ჯარის-კაცი, რომ-
მელთაგან მხოლოდ 500 თვით პეკინში იქ-
ნება დაბინავებული.
იბრბი. დასავლეთ ციმბირის მდინარე-
ებზე მოსიარულე გემების პატრონებმა
40%-ით ასწიეს ფრახტები შარშანდელ
ფრახტებთან შედარებით, რადგანაც წარ-
სულ ნავიგაციაში დიდი ზარალი ნახეს.

საფრანგეთში შრომა განწყობილია. ამის შეა-
ხებით კი საფრანგეთში ბევრი ძლიერ ბევრი
ზირი მოიჭრება, რომელიც დრმად მცდლნა მე-
ცნიერებისა თუ ხელოვნებისა და სხვა დაწესე-
ბულების რომელიმე დარგისა და რომელსაც
უჭირავს დადას საზოგადო ადგილი, მაგრამ იგი
მწერლობაში არავითარ მონაწილეობას არ იღებს.
აი საფრანგეთის მწერლობისათვის საკულისსხმა
იგონდეს აზრი ასეთ საფუძვლიან მუშათა და
მცდლნათა. დაწმუნებული უნდა იყოს კაცი, რომ
აზრი, შეხედულება ასეთ ზირთა უფუკეთის სა-
ფუძვლიანი და საცდლნად სასურველია. ჩვენში
კი საქმე სრულებით სხვა გვარად არის. ჩვენში
ვისაც კი რამე უღვივის გულში, უკვე მწერ-
ლობს. მასსადაჟე მისი აზრიც ცნობილია მწერ-
ლობის შესახებ ვინც კი გარეშა ამ მწერლო-
ბისა, მას არ ანტერესებს ჩვენი ისტორია და
მწერლობა, ამ მწერლობის ინიიც არ გაუკება,
ასეთ ზირს რომ შეეკითხოს, რა გამოვა ამ შე-
კითხვიდან?—უარობის მეტი არაფერი. ასედაც
დაგმართნათ, ვიდაც მანდილასსს რომ დაჟე-
თხებისართ. ამას ჩვენი მწერლობისა არა დაჟე-
ბა-რს და არც სურვილი ჰქონია გაიგონ რამე.
მისი აზრი, მასსადაჟე, იმდენადვე საინტერე-
სოა, რამდენადვე საინტერესო იქნებოდა აზრი
და შეხედულება მარსის მცხოვრების ჩვენი მწე-
რლობის შესახებ. ასეთ გადაბირეულებათა ბედი
ერთია—ადიკონ ზირისაგან მიწისა, ვითა კვამ-
ლი და არ აღბეჭდონ კვადი ნუკადა...

პაპობადაც. იტალიელები, რომ კიდევ ოთხი კაცი გახდა ავად შავი ქირით; მათგან ორი ევროპელია და ორი მკვიდრი. გარდა ამისა აღმოაჩინეს კიდევ ერთი მკვიდრი ქირისაგან, რომლის ავადმყოფობის შესახებ ცნობა არ ყოფილა გამოქვეყნებული. მცხოვრებთ შავ ქირს უტრიან.

კონსტანტინოპოლი. ცნობა, ვითომც ოსმალეთის მთავრობამ 50.000 კაცისაგან შემდგარი ჯარი გაგზავნა ბულგარეთ-მაკედონიის საზღვარზე, ტყუილია. უტყუარი ცნობებიდან სჩანს, ოსმალეთს თავი დაუნივბებია იმ განზრახვისათვის, რომ საფარგულ ღონისძიებები მიიღოს მაკედონიის შესახებ.

ლონდონი. ლორდთა პალატაში დიდი შეტაკება მოხდა მთავარსარდალ ნამყოფის უოლსლეისა და სამხედრო მინისტრალ ნამყოფის ლანდლოუნის შუა. სამხედრო მართვლობის ნაკლებობაზე უოლსლეი ხსნიდა იმ ვარემოებით, რომ პასუხისმგებ განაწილებულია ორ დაწესებულების შუა; ლანდლოუნმა ცხარედ წარმოთქმულ საპასუხო სიტყვაში აღნიშნა შეცდომები, რომელიც მოხდენილ იქნა სამხრეთ-აფრიკის ომში და შეცდომების ჩადენის მიზეზად აღიარა, რომ უოლსლეი ვერ ასრულებდა რიგიანად თავის მოვალეობას.

პატიმარობა. საერთო განათლების მინისტრის ავადმყოფობის ბიულეტენი: „ავადმყოფის მდგომარეობა უცვლელად რჩება; სიცხე—37,3, მაჯა—78, სუნთქვა—14“.

(საღამოს დეპეშები იხილეთ მე-4 გვერდზე)

უურნალ-გაზეთებიდან

ზრუნველ კრიტიკის არა ერთხელ ქრონიკის საუბარი გაზეთებს თანამშრომლებთან და არა ერთხელ გამოუთქვამს ის აზრს, რომ ბურჟუაზია არ აიღებს ხელს ბრძოლაზე, თანაც მტკიცებითი განცხადებით, რომ ბოლოს და ბოლოს ბურჟუაზია უსათუოდ გაიმარჯვდება.

ამ ბოლოს დროს კრიტიკის ამავე საგანზე საუბარი ქრონიკის ფრანგული გაზეთების თანამშრომლებთან და უთქვამს, რომ თუმცა არცერთი სახელმწიფოს მთავრობა არ ერგება ინგლისისა და ტრანსკავკასიის დავაში, მაგრამ უკლებს ქვეყნის სახელსა და გაიგოს, რომ სიმართლე და უფლება ბურჟუაზიის მხარესაა. კრიტიკის იმედი აქვს, რომ ვერაძის სახელმწიფოები მალე შეი-

პატივცემულ მწერალს უნდა მოვახსენოთ პირველად ის, რომ უფრო ხშირად საფრანგეთში თვით მწერლებს დაეკითხებიან ხოლმე მგვარ სალიტერატურო საგნების შესახებ, და მეორე ისიც, რომ ჩვენშიაც მოიძებნება ერთი-ორი კაცი, რომელიც ლიტერატურაში მონაწილეობას არ ღებულობს, მაგრამ ლიტერატურაზე კი შეუძლია აზრი წარმოსთქვას. ესეც რომ არ იყოს, ამ გვარი წესი იმით მაინც არის კარგი, რომ ჩვენს უაზრობასა და უცოდინარობას მაინც გამოაქვეყნებს. ვერ ვეთანხმებით პატივცემულ მწერალს იმაში, რომ ჩვენგან ამას წინად გამოქვეყნებულს წერილს ერთი მანდილო-სანისას მნიშვნელობა არა ჰქონდეს, რადგან იგი არის გამომხატველი თითქმის მთელი ჩვენის საზოგადოების ინტელიგენტი ნაწილის აზრისა. ამას თვით ბ. ფანცხავაც ამტკიცებს, რასაც ქვემოთ დავინახავთ. ისა სჩივის—ლიტერატურა დაეცა, იმიტომ რომ „ინტელიგენტი მკითხველი აღარა ჰყავს“ (არც ჰყოლია თავისს ღვეში). და რატომ არა ჰყავს „ინტელიგენტი მკითხველი“, ან რითი იმართლებს თავს ეს გვარი მკითხველისა, იმ მანდილოსანის წერილში იყო სავსებით განცხადებული. ვერგეთი მარსის მცხოვრებნი კიდევ საუკეთესო ნაწილია ჩვენის განათლებულის წრისა. მას სვედა მაინც დარჩენია, გული მაინცა სტკივა, რომ სამშობლო ლიტერატურა არ აკმაყოფილებს, სხვებს კი თავის მოსაწონადაც მიაჩნიათ ეგ უცოდინარობა.

ესლა ბ. ფანცხავას აზრს მოვიყვანოთ ჩვენგან დაყენებული საგნის შესახებ:

გნებზე თავიანთ შეცდომას. ის დარწმუნებულია აგრეთვე, რომ თითონ ინგლისელებიც მალე გადუღვებიან ჩემპიონებისა და რადისის პოლიტიკას.

ბოლოს კრიტიკის ისევ თავისი სიტყვები განუყოფელია: ინგლისის შეუძლიან დაიხურეს ჩვენი ქვეყანა, დასწავს ჩვენი ფერები, მიჰქვას ჩვენი ცნობები, მაგრამ თავისუფლებას კი ვერასოდეს ვერ წაგვართმევენ.

კერძადაა, დაუსჯელობაში დიდი კრეატივობა მინდა ბურჟუაზიის სასარგებლოდ; კრეატივობა დაქროს 4000 კაცი, რომლებიც ურთხვად გადასწავიან თხოვნა მისგან გერმანიის განცხადებებს. ვინაა ბიულეტენი. ამ თხოვნაში ვრება იმტკიცებს, რომ გერმანია უსათუოდ უნდა გერმანიის ინგლისისა და ტრანსკავკასიის დავაში დაეცდეს, რათა დაეუბნოს უსარგებლო სისხლისღვრა სამხრეთ-აფრიკაში.

სამხრეთ აფრიკიდან ბოლოს დროს მოსული დეპეშები ისეთ საზოგადო მოთხოვნებს ხსენებენ მკითხველზე, რომ ბურჟუაზია დიდხანს ვეღარ შესძლებს ბრძოლას: დეპეშები ვერას გარდა კანის სახელმწიფო და იტალიური იყო ისევ არაფერს რესპუბლიკაში გადასულიყ; ბურჟუაზიის სხვა რაზმებიც ამავე ქვეყანაში ბრუნდებიან კანის სახელმწიფო; ინგლისური გაზეთები ქრონიკაში უფრო დღე სწერს, რომ ლუი ბოტა დაქორწინდა კიდევ კიტინერსა და სხვა და სხვა. მაგრამ უკლებს ეს დეპეშები ინგლისელებისაგან არის გამოცხადებული და ინგლისის სამხედრო ცეზურის ხელშია გამოვლილი. ამიტომ დიდი შეცდომა არ იქნება ვითვითობ, რომ ეს დეპეშები მოკლებულია პირუთვნობას და მიუდგომლობას; იმათი ცდამხრებობა პირდაპირ თვალში ეჩხირება კაცს. არ უნდა გვაფიქვოდდეს, რომ სამხრეთ-აფრიკის ომის შესახებ ამ ვაშლ ცხარე კამათობა ინგლისის პარლამენტში, ინგლისის მთავრობა დიდ ფულს თხოულობს ამ ომის გასათავებლად და უნდა თავის მოქმედება დაიცვას ომობილი-ისაგან, რომელიც დაუნდობლად ჰქვიცავს და ჰქვიცავს მთავრობის უფლებს ნაბაჟს. აქვე უნდა გავხსენოთ მკითხველებს, რომ მთავრობამ წარსულ შემოდგომასაც ომი თითქმის გათავებულად გამოაცხადა და ამ ნაირი შეგდგელება ჰსურებდა იმ დრომდე, ვიდრე პარლამენტმა შემოდგემაზე ომისათვის საჭირო ხარჯები არ დაუტკიცა მთავრობას.

ამისათვის უნდა მოუცდოდო უფრო მართლდეს და უტყუარს დეპეშებს, რომ რამე მტკიცე აზრი შეგადგინებთ სამხრეთ-აფრიკის ომის მსულებობა-

ჩემი აზრი? არ ვიცი რა აზრი უნდა ვიქონია ჩვენს მწერლობას რომ ცნობულ მუთუვლობა და ტერორ მტკიცებულება საუკუნეში, ეს უკლებსათვის ცხადი უნდა იყოს, ვინც თვალუფრს ადევნებდა ამ მწერლობას. ისიც ცხადია, რომ ჩვენს მწერლობას უადრესის ნიჭის შესწავლანი გაუწინდენ: ამ ბოლოს დროს კი ჩვენი მწერლები დაწინდენ. მიზეზი რაგვარია: გარეშე და შინაური. გარეშე ის არის, რომ ჩვენს მწერლობას საგანი შეუძინდა და მას უცხოელი მწერლობა შეტოქვას უწევს; შინაური ის არის, რომ ჩვენის შეუგებლობის გამო, უფრო ერთმა ნაწილმა ქართველობისა გული აცდრუა ჩვენს მწერლობაზე; რადგან თუთუქობა უფრო ეადვილება უმრავლესობას ვიდრე დამოუკიდებელის აზრისა და გემოს ქონებას. ამის მიუხედავად, რომ ჩვენს მწერლობას თითქმის აღარა ჰყავს ინტელიგენტი მკითხველი. ეს გარემოება კი მწერალს გულს უგრეხს. გულმოდგინედ მოეპყრას თავის საგანს. ამას კი ის მოჰქვია, რომ სხვა ჩვენს საშუალოდ ასპარეზზე თარეშობენ სრულყოფილი უფრო უფროდებო: მათ არც ქართული ენა იცანს, არც სწავლა-ცოდნა მოეპყრებათ. ეს გარემოება კი ნამდვილს ნიჭიერსა და მცოდნეს აძულებს გვერდი აუაროს ჩვენს მწერლობას და სხვა რამეში მოიპოვოს მუდრეობა ამოფოთებულის სულისა. ამისვე ბრალად ის მოვლენა, რომ ამ ბოლოს დროს ჩვენს მწერლობაში ნიჭი არ ვითარდებიან, ხან და ხან, დრო გამშვებით, მოწვევით ვარსკვლავით ჩვენს საშუალო ასპარეზზე გამოკრთობს სოფელ სხივებს ესა თუ ის ნიჭიერი ახალგაზდა მწერალი. თქვამს, აა ვინ იქნება დამამშვებელი ჩვენის მწერლობის. მაგრამ იმედი ცრუ-

ხე გვგონია კი რომ ბურჟუაზიის საქმე არც ისე ცუდად უნდა იყოს, როგორც ღორი კიტინერის კრული და რეკლამა დეპეშები ვარწმუნებენ.

გაზეთებში მოუხანია ორსავე რესპუბლიკის პრეზიდენტი მტკინის სიტყვა რომელიც შეაგ პრეზიდენტი არწმუნებს ბურჟუაზიას, რომ ბოლომდე უნდა ვიბრძოდეთ დამოუკიდებლობისათვის. იმე ვიცი რესპუბლიკები, — ამბობს მტკინი, — რომლებიც 4 და 7 წელიწადი იბრძოდნენ, გული არ გაუტყდით და ბოლოს გამარჯვებულები გამოვიდნენ. მტკინი დარწმუნებულია, რომ რამე დამოუკიდებლობა უსათუოდ დაუბრუნდება მამულისთვის თავდადებულ მებრძოლთ სამშობლოს.

თავის სიტყვაში მტკინი დიდის ქებით იხსენიებს სხვათა შორის ბურჟუაზიის ედაცების საშუალოთა ქვეყანს და ამართლებს პრეზიდენტ კრიტიკის, რომელიც მტკინი ცდილობს წაშლენ, ვითომც ის გაიქცა მისივე მიზეზით დაღუბულ სამშობლოდან და ბევრი ფული, მილიონებიც წაიღო თანაო. მტკინი ამბობს, რომ კრიტიკის ჩემი რჩევით წავიდა ვერაძისაში.

დეპეშებში „ზალატის სხდომის დროს მთავრობას, რომელსაც ადრესზე ჰქვდა მსჯელობა, ირანდელიც დეპეშებში ვ. ბ. ბრუნა შეიკანა წინადადება, რომელიც მტკინი განაცხადა წინადადება მოხელეების ქვეყნის ირანდელიც. ეს მოხელეები თურმე სდებენ „მეკრთებულ ირანდელის ღივას“ ბრუნაში ამტკიცებდა, რომ ღივას არაფრით არ დაუმსახურებია ამ ნაირი მოქმედა, რადგან ის შევიდომანად და განხილვად მოქმედებს ისე, როგორც მუშების კავშირები. ხოლო მოხელეები შეატრენ ღუნდობდების სასარგებლოდ და სასიამოვნოდ უკრძალავს ამ ღივას საჯარო კრებებს, იმის წევრებს შეტყუებებს სწამებენ და სამართალში ადევნენ, იმათ საქმის განჩივის დროს განგებ არჩევენ ნაფიც მოსამართლეებს და ავიწროებენ გაზეთების თავისუფლებას. ბრუნის წინადადების დასაცვლად რამდენიმე ირანდელიც დეპეშებში ილაზარა. ბრუნის მასხად ირანდელის საქმეების მინისტრის უინდგეშა სიტყვა, რომ „მეკრთებული ღივას“ მოქმედა არასოდეს არ შეეღრება მუშების კავშირების მოქმედებას, რადგან ღივას სიბრალე ამინებს ირანდელიცებს და ქვეყნის გათვივისათვის. ეს გარემოება ნამდვილად ამართლებს

ღივას. ის ნიჭი უფროდ ჰქვება და საშუალო ასპარეზს ეთხოვება, რადგან მას მწერლობა არა ჰქვება, მკითხველი ინტელიგენტი არა ჰქვას მას და რადგან მას კეთილ სინიდაიერ ნაშრომისა კი არა ჰქვითხდებენ და სრულყოფილი სხვის, სალანდდავ, ჩვენებურათ კი საზოგადოება ხვადანს ეტანება. აი ასეთია ვითარება.

რა იქნება შემდეგ? ასეთ კითხვაზედ მასხის მოცემას გავხივავ, რადგან მომავალი უფროდების წყვედადით არის მოცული. მაგრამ ვიტყვი მაინც, თუ ჩვენის მწერლობის ვითარებაშიც გაატანა კიდევ ერთ ხანს, მაშინ სწორეთ საფათარგოათ ვით არსებობა ჩვენის მწერლობისა; მაგრამ შემიძის, — თუ კი ჩემს წმინტის ჩემს ვარდა კიდევ ვისმე სხვისთვის რამე მნიშვნელობა აქვს, — რომ იმ ურის მწერლობა არ უნდა ადვილდეს ასე მალე, რომელიც დაბადს სულ მხანის შოთარუსთაველი, ალ. ჭავჭავაძე, ნ. ბარათაშვილი, გ. ერისთავი, აკაკი წერეთელი, ილ. ჭავჭავაძე, ნ. ნიკოლაძე, გ. წერეთელი, კანოელი ეპისკოპოსი და ილია ხონელიც კი, არ უნდა მოიხიბოს ასე მალე ის მწერლობა, რომელიც ამ გათანსირების დროს შეიძლო ქართულად გადმოთარგმნა უმშვენიერესი და უადრესი ნიმუშები ხელოვნებისა თ. ივანე მაჩაბლის, დ. ვიფიანის, ივ. მაჭავარიანის და ალან მაქარაძის*) ცდა შეცადილებით. ის გარემოებაც დიად იმედს იძლევა, რომ ამ ბოლო დროს ჩვენს მწერლობაში შეიძლო შეცდომების გადმონერგვა ი. ვას. შეტრიაშვილის წყალობით. ეს ფაქტები შეიძლება არ მისაზრებ და სასიამოვნო მადევენ, რადგან

*) ამ უკანასკნელის მიერ თარგმნილია „ვერტერი“ გეტესი, რომელიც მარშანდელ „მოამბეში“ ისტამბულოდა..

იმ დონისიძიებას, რომელიც მთავრობის მადივის ზოგადოებრივ მეთაურის წინადადებაზე შემდეგ ბრუნის სიტყვებისაგან მალე მოხდა 109 ხმისა.

გუშინდელ ნომერში მოუხანია მოკლე ცნობა ირანდელი დეპეშების წინადადების შესახებ. ერთი რუსული ზოგადოებრივი კორესპონდენტი მრგვეტის დაწერილით ამ კამათის დეპეშებისაგან ნათქვამ სიტყვებს ილაზარა რედაქციისა.

ირანდელიცების მეთაური, — ამბობს რესპონდენტი, — სცდრად თავდაცვით კობა. უკლებს იმეტიკობა, რომ მსურდა დარწმუნებისა ზალატა და არა მტკინისა სიტყვით გული დაწერილი ირანდელისათვის, როგორც იმას უკლებს ხელმძღვანელი.

ამ უკანასკნელი 20 წლის განმავლობაში სიტყვა რედაქციისა, — არც ერთ საქმეზე იფილა იმდენი მსჯელობა ზალატაში, რომ ირანდელის მამულის საქმეზე იყო. მათ ჩვენ ისევ გადასწავიან კავშირს ეს დიად რომელიც დამოუკიდებლობისა არა თუ მამულობისათვის ირანდელიცებისა, არამედ ამ ურის არსებობაც. ნუ თუ ამ საკითხის წყვეტა შეუძლებელია? იქნება თითონ დიადის ურის წარმომადგენლები არიან ამიწინაშე? არა, მის მასხის შეტად მამა ლამისც, როგან ამ საქმეს არჩევა, რაც არ უკითხავს, თუ რა აზრისაა ამ თითონ ირანდელის ერთი. შემდეგ რომ განჩიას აწ არსებული წესი მიწის მფლობელის ირანდელიცში. როგორც თურმეები მიწის პატრონი ღუნდობდები ერთხანს მყოფი ირანდელიც არიან ამ წესით. პრემია

გან დაწესებული სადაცო-მამულობა კომისიის არ მასწავს ირანდელიცში: მის უკრძალვ მიწის აჯარადობა, ისე მიწის რჩი ღუნდობდებიც. ეს ესეც უნდა რადგან კომისიამ უნდა განჩიოს ისეთივე, რომლის ვარჩევა არ შეიძლება. ხოლო კომისიის შეხება კი შეიძლება ჰქვიათ. ურის რედაქციის ანარქიული წლის განმავლობაში ამ კომისიის მფლობელი გირგ. სტრელ. დასაჯულია. სიის მოქმედებას მოსდევს დიდადო დეპეშები დაფ. იქნება მიწის პატრონებისათვის სასარგებლო აწ არსებული წესი მონდი ამტკიცებს, რომ სრულდობათაც

გარდა ვიცი, რომ სხვა ერების მწერლობა უკლებს არა ხალებს განსაცდელი იყო და მწვანს ბურჟუაზიის სიტყვების სინამდვილე „Пусть мы бедны, Надежда наша в ручочке найдеть себя приотъ“.

14 თებერვალი 1901 წ. გ. ფოთი.

ღმერთმა ხელი მოგვცეთ და იმედი გიმართლოთ! მაგრამ თქვენგან აღნიშნული მიზეზები ჩვენის ლიტერატურის დატოვებისათვის არა თუ მკირდება იზრმატუ-ობს. ყველაზე უფრო გუშვებ იმ მწერალთა მოქმედებაა, რომელიც ნაგავთ მოხსენებულნი და რომელიც რძოლოველ მოედანს განშორებიან და თათა და უბრდელთათვის დაუტოვებობა და საწიწნად ჩვენი მწერლობისა

P. S. უმოზილიესადა ვსაზოვთ ჩვენს მოღვაწეს, როგორც სალიტერატურო საზოგადო ასპარეზზე, ნუ დაბნედა რამოდენიმე სიტყვით გამოხსენების აზრი XIX საუკუნის ჩვენის ლიტერატურისაგან, მისი მოსალოდნელისა და სხუთრისაგან მავლის შესახებ. არ ძალ-მძის ყველას მნიშვნელო სხვა-და-სხვა მიზეზების ვინდ იმიტომაც, რომ ყველას ადრე ვიცო. ვინც ჩვენს თხოვნას უარს მის მიქცევს და ისურვებს თავის რის გამომტოვებებას, ვთხოვთ წინ გამოგვიგზავნონ „ცნობის ფურცლი“ დაქციაში ჩვენს სახელზე.

პატრონი იყუბებინ, ხოლო ფერმერები ...

შრომა და ამ დღეებში გაუგზავნის სადგომების მოქირავნეთ გარდასახადის ფურცლებს. ტფილისის ქალაქის გამგეობამ გადასწყვიტა 20 საჩივარი შეიტანოს სასამართლოში მაშუას სოფლის მცხოვრებლებზე, რომელთაც პირადად ქალაქის მიწების ძალად დაქვრა. გარდა ამისა ქალაქის გამგეობის ადგილობრივ აგენტს კიდევ 30 ოქმი შეუდგენია ხსენებულ მიწების ძალად დაქვრის შესახებ. ტფ. ქალაქის გამგეობის ცნობებით საქალაქო საარჩევნო უფლება ტფილისში ჰქონია 4393 კაცს; მათგან 3834 კაცს აქვს ქონებრივი ცენზი, ხოლო 559-ს სავაჭრო ცენზი. ქონებრივი ცენზით ამომრჩევლები ასე განიყოფებიან საპოლიციო ნაწილებში: პირველშია—602, მეორეში—246, მესამეში—151, მეოთხეში—178, მეხუთეში—520, მეექვსეში—195, მეშვიდეში—463, მერვეში—193, მეცხრეში—570 და მათგან—690. სავაჭრო ცენზით ითვლება: პირველში—29, მეორეში—28, მესამეში—70, მეოთხეში—112, მეხუთეში—152, მეექვსეში—12, მეშვიდეში—7, მერვეში—47, მეცხრეში—70 და მათგან—32. დღეს მოხდება სხდომა ტფილისის გუბერნიის საქალაქო საქმეთა საკრებულოსი; სხვათა შორის განიხილება პროექტი სავალდებულო დადგენილებათა ტფილისის ბაზრების შესახებ. გუბერნიის სხდომა ტფილისის ქალაქის გამგეობისა და განსაკუთრებულ კომისიისა, რომელმაც დაადგინა აწეულ იქმნას ქროხის ხორცის ნიხრი—10 კაბ., ცხვრის ხორცისა—11 კაბ. გირვანქაზე. ეს დადგენილება წარედგინება საბჭოს დღევანდელ კრებას. გარდა ამისა თავ. ა. მ. არლუთინსკიმ უნდა შეამუშავოს მოხსენება ხორცის ხარისხ-ხარისხად დაყოფის შესახებ და შეამდგომლოს შედგენა, რომ დაკლებულ იქნას ტარიფი ამიერ-კავკასიის რიკინის გზებზე საქონლის გადაზიდვაზე. როგორც ვაჭარებიც, ბ. რომი დღეს წარუდგენს ქალაქის გამგეობას მთა-წმინდაზე ფუნჯიკულერის აყვანის ახალ პროექტს. როგორც პროექტიდან სჩანს, ელექტრონული სადგური დაჯდება 24,000 მანეთი. კავკასიის ფოსტა ტელეგრაფის ოქმის უფროსს ბ. ლინდენს ამ თვის ბოლოს მოელონ პე-ერბურგადან. კავკასიის მომავალ სამეურნეო სამრეწველო გამოცემის მომწყობელ კომიტეტში აღმოსავლეთ კავკასიის თევზით მრეწველთა სამმართველოსაგან წარმომადგენელად დაინიშნენ აღნიშნულ სამრეწველო საზოგადოების მდივანი ბ-ნ იასონ ნათაძე და მ. დოლოხანოვი. პარასკევს, 16 თებერვალს, საქართველოს რუსეთთან შეერთების შესახებ მანიფესტის გამოცემის დღეს, ალექსანდრე ნეველის ლავრაში, თეოდორეს ეკლესიაში, სადაც დასაფლავებულია საქართველოს ბატონიშვილები, გადაუხდიათ პანაშვიდი. წინეთ განზრახული რეფორმა საგუბერნიო დაწესებულებათა, როგორც პეტერბურგიდან იტყობინებიან, შეეხება მხოლოდ საგუბერნიო საკრებულოს. მიწად მოქმედების დეპარტამენტში განზრახვა აქვთ მიაქციონ განსაკუთრებული ყურადღება ბოსტნეულობის საქმის განვითარებას და გაუმჯობესობას. როგორც ვეატყობინებენ, გორსა და ხიდისთავის შუა გზა მეტად გაფუჭებულია; ამის გამო გორში გაძვირებულია შებენი და სანოვაგე. გზათა სამინისტროს გადაუწყვეტია სამი ხიდის აშენება ჩერნომორის გუბერნიაში; მუშაობას წელსვე შეუდგებიან. სოფ. ბახვიდან (გურია) გვწერენ: „აქ ამ ბოლო დროს განდა ორი ნასწავლი „ბულგალტერი“ და საბულგალტერო „კურსები“ გახსნეს. „ბულგალტერებს“ სულ 15 თუმნად ამზადებენ და სულ ხუთ-ხუთ თუმნიან ადგილების შოვნას პირდებიან. გულბრევილო სოფელელებიც უჯერებენ და

მიჰყავთ მათთან თავიანთი შვილები და არაფერს ჰზოგავენ მათ ბულგალტერად განდომისათვის. შიგლი სწავლა კი ამ „კურსებზე“ „ჩოქის“ გაკვრა-გამოკვრის შესწავლა და სხვა არაფერი. საქირაო ყურადღება მიექცეს ამ გარემოებას“. როგორც შევიტყუეთ, ამ დიდ-მარხვაში მ. ნიკიტინების ცირკის შენობაში სომხური სცენის-მოყვარენი გამართავენ რამდენიმე სახალხო წარმოდგენას; პირველი წარმოდგენა დანიშნულია კვირას, 4 მარტს. წარმოდგენილი იქმნება გ. სუნდუკიანის ოთხ-მოქმედებიანი კომედია „ხათაბა“. ადგილენის ფასი 10—60 კაბ.; მმართველები არიან ქ-ნი გუ-ახიანი და კარა-არუთიუნიანი. ახალი თევზი ძალიან იშვიათად გადააქვთ რკინის გზის ვაგონებით, რადგან რუსეთის რკინის გზებზე იშვიათია ამ საქონლისათვის განსაკუთრებულად მოწყობილი ვაგონები. ამიტომ გზათა სამინისტროს გარდაუწყვეტია ვაკეთოს განსაკუთრებული ვაგონები ახალის თევზის გადასაზიდვად. სამშაბათს, 20 თებერვალს, დღის 12 საათზე, სასახლის ქუჩაზე, ფრანგთა გემების მიმოსვლის საზოგადოების „Messageries Maritimes“ სამმართველოში უეცრად გადაიკვალა ამ საზოგადოების აგენტი ბერძენთა ქვეშევრდომი ოტტო ივანეს ძე პუპპო 60 წლისა; თვით გარდაცვალებულისა და საზოგადოების ქონების შესანახ-დასაცველად ზომები მიღებული. ორშაბათს, 19 თებერვალს, საღამოს 6 საათზე, საბურთის ქუჩაზე მცხოვრებთ დავით აბრამოვსა და იაკობ იუნოვის ვილატ ბოროტო-განზრახველთა მოპარეს სხვა და სხვა ნივთები 80 მ. ღირებულობისა. ქურდებისა და დაცარულ ნივთების აღმოსაჩენად ზომები იქმნა მიღებული.

თეატრი

ოქტომბ. 20 თებერვალს ტფილისის სახანო თეატრში მეორე გასტროლიორის იაკოვლევის მონაწილეობით წარმოდგინეს „ვეგნი ონგინი“. ვეგნი ონგინის პარტია ასარულა ბ. იაკოვლევმა, უმთავრესი ყურადღება ამ ოპერაში უნდა დაემსახურებინა „შესანიშნავ“-ს, როგორც აფიშებში იყო გამოცხადებული, არტისტს იაკოვლევს, მაგრამ არტისტმა მხოლოდ მესამე მოქმედების უკანასკნელ სცენაში გამოიწვია მაყურებლების ცოტათოდენი თანაგრძნობა, ისიც თამაშობით, და არა სიმღერით, და მეოთხე მოქმედებაში არია „Увы, сомнительный бытъ“—სიმღერით. ამ ადგილის სიმღერის დროს უფრო მკაფიოთ გამოიხატა იაკოვლევის ხმის სისუსტე. არტისტი დაბალ ნოტებს უფრო ჰყვიროდა, ვიდრე მღეროდა. ჩვენ წინადაც გვსმენია იაკოვლევის სიმღერა და უნდა სამწუხაროდ ვადიროდ, რომ არტისტს თანდათან ხმა აკლებდა; თამაშობით კი ხელოვნურად თამაშობს. დამსახურებული ტაშის ცემა გამოიწვია ერნატმა ლენსკის პარტიის მომღერალმა დუელის წინ სიმღერით. თუმცა ხმა სუსტი აქვს, მაგრამ მარტივად და კილოთი მღერის, თამაშობითაც გრძნობით თამაშობს. ქალბ. რადინისას ტატიანის პარტიაში არა დაუშავებია რა. თეატრში ბევრი ადგილები იყო თავისუფალი. ეს, ერთის მხრივ, იხსენება იმიტიცი, რომ არტისტიულ საზოგადოების თეატრში ქართული საღამო იყო გამართული საქველმოქმედო მიზნით.

პროპიეტია

მ. თელაში. თებერვლის 13 რიცხვამდის კარგი ამინდი იყო, თოვლი სრულებით ადო, გზები აშრ და ზოგ ადვას ამტკვრდა კადენ და აიკარა თბილი დღეები. ევვლა გასაფხულის ტანისამოსის მოსახვას შეუდგა, მაგრამ უნდა ტაროსი იტყვას, დაიწყო შემოდგომა-სეზონი ყველა წიშა, რომელსაც მოქვეა თოვლი და მასთან სიცივე; 14 თებერვალს მთელი დღე და დამე ითოვა. ამის გამო თე-

ლავის ქუჩები ისე ატლანდა, რომ სასწრაფო უძნელებლად კაცს. მაგრამ ევვლა ამ ქუჩებს ბახარმა გადაკვარა, სადაც მრავალი თეხი ხედავს. ცუდათ იქნებოდა ჩვენს ქუჩებში მთელი მზიანი დღეები არ დასწრებოდა იმითვე თელავის არე-მარხზე თან-და-თან ისეთი არა ჩვეულებრივი ამბები ხდება, რომ წინედ არამც თუ იშვიათი იყო, არამედ სიზმრადც არ მოსდით. რაც ხანი და დრო გადის, თან-და-თან უფრო ვრცელდება ჩხუბი, დავიდარება და მასთან სისხლის დრო. ევვლა ეს უფრო გავრცელებულა ადამიანის იქეთა მხარეს, რომელსაც სხვადგავს ჩრდილოეთით დადესტანი. არ ვიცი, დადესტნის წყე-ჩვეულება მოქმედებს მათზე, თუ თითონ ხალხის ასეთი კვრები. აი ერთი მაგალითი: 15 თებერვალს, სოფ. გრემში ძმებს სენაშვილებს ჩხუბი მოსვლიათ, რომლის დროსაც უნგრის ძმის ერთისათვის გეტი დაურტყამს უფროსისათვის და ისე დაუშავებია, რომ მეორე დღეს კარდაცვლიდა. დიმიტრავილი.

დ. ზსბათონი. შაბათს, 17 თებერვალს, შორახნის მახრის სამმართველოში გამართული იყო ადგილობრივი სამკითხველთა სასარგებლოდ „სტეკკვა“ საღამო. საღამომ ბევრი საზოგადოება მიიზიდა, უმეტესად, რასწვირველია, ქალები; ხალხი სამს დიდს ზაღაში ძლივს დატოვდა. აქვე იყო გამართული ბუფეტი სხვადა-სხვა წიხრი სასმელ-საჭმელებისა და ტკბილეულებს. ერთი ოთახი კი ბანქოს მოთამაშეთათვის იყო დატოვებული. შემოსავალი მოდოდინზე ბევრი ადმინდა. სულ შემოვიდა 270 მანეთამდე, აქედან დაისჯრა 162 მანეთამდე და სამკითხველს დარჩა 108 მანეთამდე. ეს შემოგველ იმართება ქალბ. ა. ზედვინძის მეტადინებით სამკითხველთა სასარგებლოდ სტეკკვა საღამო, რისთვისაც იგი დიდი მადლობის დიროს. მხოლოდ კარგს იხებებს ქ. ზედვინძისა, თუ საღამოს მრგვრამის შეადგენს უფრო შინაარსიანი გასართობებით იმედა მშინ შემოსავალიც უფრო მეტი იქნება და თვით საზოგადოებაც უფრო კმაყოფილი დარჩება. მანკელიძე.

დ. აბაშა. (სენაკის მახრ) დღე ისე არ გაივლის, ამ დიდ-მარხვაშიაც კი, რომ ერთი ჯოთობა და ხანჯლის ტრიალი არ მოხდეს ჩვენს დაბაში! მას წინეთ ასე ღვინისაგან გადარეული ორი აქაური მცხოვრები უქმადეები გზაზე მომავალ ურმით დარტყმულ სოფლის მუშა კაცს შეეყარნენ და, გინება და ღანძღვა რომ არ აკმარეს, სცნოდავი ფჯასის შემსახველი კაცი რეგულურით წუთის სოფელს გამოსადემეს. ის ორი ვაჭარტანი გი დასწრებოდა, მაგრამ მოკლულსა და უხატრხოდ დარჩენილ ფჯასს ამით რა შეუკლება! აქ ბაბაიოთეკა კაცისხა პირველ ახერხიდან, მაგრამ ვითომ იქ სოფერანის ავთიმოფი იწვეს, არაფერ ეკარება. სცნოდავი პატარა ბიჭი, რომელიც სვამს აწვდის შიგ შემოსულს, თუ იგი დემრთმ ადირს. ამის ნცვლად დღე დამეთ გადაიქციეს ზოგაერთმა აქაურმა უმწვინელებმა ბანქოს თამაშის წყადობით და თუ ბანქო არა, ხანჯლის ტრიალი და ღვინის სმში ძლიანის სხეული გაითქვს. სამწუხაროა უფრო ის, რომ ახლო სოფლის ხალხს გახლდაც შეეგია ამ გვარ ცნოვრებს და თუ რამე აქვს, ქეიფში ფჯან-გაგს კვრას დღეობით აქაურ სამიკიტნობაში. გულკეთილი

წერილი რედაქციის მიმართ. I ბ-ნ რედაქტორო! უმორჩილესად გთხოვთ გამაწყნარდეთ, რომ მე არა ვარ თქვენი სამტრედელი კორესპონდენტი (ნადახანდიშვილია. ალექსანდრე ანტონის ძე მირიანოვი *) II სუფსის უფასო სახალხო სამკითხველთა სასარგებლოდ წარმოდგინეს 9 თებერვალს საღ. სუფსაში „ადვოკატი მელაძე“, „მონადირე“, „ნათრევას ჩაყოლა სჯობია“ და ერთი ცოტათოდენი პიესა „Самойбиди“. მონაწილეობას ღებულობდნენ:—ქ-ნი ბ. წილოსანი, ნ. კლანდარიშვილი, ბ. გურგენაძე და ი. აიხოლს-*) რედაქცია ამით აცხადებს, რომ ბ. მირიანოვი არ არის ჩვენი კორესპონდენტი ნადახანდიშვილი.

ახალი ამბავი

ქართულ დრამატულ საზოგადოების საპატრიო წევრმა კავკასიის მთავარ-მართველმა თავ. გ. ს. გოლიცინმა შესწირა ქართულს დრამატულ საზოგადოე ას 1000 მანეთი. ჩვენ ვავიგეთ, რომ ენ. მ. რიამ ვახტანგის ასულს ჯამბაკურ-ორბელიანისს შეუწირავს ტფილისის სათავად-აზნაურო სკოლის კომიტეტისათვის 4,000 მანეთი ხსენებულს სკოლაში თავ ალექსანდრე ივანეს ძე ჯამბაკურიან-ორბელიანის სახელობაზე სტიპენდიის დასაარსებლად. სამშაბათს, 20 თებერვალს, არტისტულ საზოგადოების თეატრის დარბაზში გაიმართა ქართულ დრამატულ დასის სასარგებლოდ წარმოდგენა და დაიდგა ცოცხალი სუ-ათები. წარმოდგენა და ცოცხალი სუ-ათებიც მშვენივრად ჩაატარეს. დასასრულს, გაიმართა ბალი, რომელმაც დიდხანს გასტანა. თეატრის დარბაზი ხალხით სავსე იყო. შემოს ვალი 2,000 მანეთზე მეტია. დღეს, 22 თებერვალს, საღამოს 8 საათზე მოხდება ქალაქის საბჭოს არა ჩვეულებრივი სხდომა ამა წლის ქალაქის შემოსავალ ვასავლის ხარჯთაღრიცხვის განხილვის განსაგრძნობად. სადგომის გადასახადთა გამწერ ტფილისის საკრებულოს დაუსრულებია თავისი

კისა. ბბ. ა, დოლიძე, ე. გორგოლაძე, ნ. მუჯირი, გ. ურატაძე, დ. ჯუჯელი, კ. ავაიანი, ი. ვალდერი, ა. პეტრავაძე, პ. ჩერკაშინი და ა. ვისმანი. დასასრულ იყო წაკითხულ მონოლოგიდან „მარო“ ქ. ბ. გურგენაძის მიერ; იყო მოწოდებული ორკესტრი. წარმოდგენამ მშვენივრად ჩაიარა, ხალხიც საკმაოდ დაესწრო. იყვნენ ბევრი საპატია პირებიც გარეშე სადგურებიდან. წარმოდგენა იყო გამართული სადგ. უფროსის და სამკითხველს თავმჯდომარის გამგეობით. წარმოდგენიდან სამკითხველს დარჩა შემოსავალი ფულად თუ ნივთიერად 45 მანეთამდე. დიდ მადლობას ვუცხადებთ მონაწილე პირებს და დამსწრეებსაც.

გამგე ს. უ. სამკითხველსა **ნ. ხორგაშანი.**

სალამოს დეპეშები

21 თებერვალი

ბარლინი. ვალდერზე პეკინიდან იტყობინებიან, რომ 16 თებერვალს დამზვერავმა რაზმმა, 25 კაცი საგან შემდგარმა პოლიციკონიკ ვალმენიხის უფროსობით, რომელმაც სამი კაცი მოკლული და ერთი დაჭრილი დაპარა, ნახა დიდძალი ჯარები ლინ-მუხანგუანის დასავლეთით, აკსულინის გასავლიდან 18 კილომეტრის სიშორეზე, დიდი კედლის ახლოს და ვუტაიასთან, ლუნ-მუხანგუანიდან სამხრეთ-დასავლეთით 50 კილომეტრის მანძილზე. შანსიშიც დიდძალი ჯარია. დღეს, დღით, პოლიციკონიკი გაიგზავნა პოლიციკონიკი ლედებურგა 4 რაზმით, რათა გაანთავისუფლოს და დაიკავს მტრისგან დიდ კედლისაკენ მიმავალი გზა.

პრაღაში. ბურგმა დაიჭირეს პირსტონი, პატარა ქალაქი, მდებარე კრადეცის სამხრეთ-დასავლეთით ორმოცი მილის მანძილზე.

ბარლინი. საიმპერია სემი. იხილავენ გარეშე საქმეთა სამინისტროს ბიუჯეტს. შედგენილი (ცენტრის დეპუტატი) მიაკცევს დამსწრეთა ყურადღებას იმ უკმაყოფილებას, რომელიც გამოიწვია გერმანიაში იმპერატორის ინგლისში წასვლამ, რომერტის დაჯილდოებამ შავი არწივის ორდენით და სხვა ამ გვარივე მოვლენებმა. ორატორი ითხოვს შეატყობინონ, შეიცვალა თუ არა განწყობილება ინგლისთან? რუსეთის შესახებ გერმანია უნდა ცდილობდეს, რომ ამ სახელმწიფოსთან მეგობრული კავშირი არ მოსპობს. „სავაჭრო სამრეწველოს გაზეთის“ კილო ექვსა ჰბადავს, რომ სწორედ მუშაობდეს ტელეგრაფი რუსეთსა და გერმანიის შუა. ცენტრის დეპუტ. შტოლბერგ-გერნი-გერიდე ამისავე მაგვარ აზრს გამოსთქვამს ინგლისთან ურთიერთობის შესახებ და თხოვლობს განმარტულ იქმნას რუსეთის გაზეთის წერილის მნიშვნელობა. ბიულოვი უპასუხებს: იმპერატორის ინგლისში წასვლა არ იყო არც პოლიტიკური, არც სასახლის წესის აღმასრულებელი ნაბიჯი, არამედ იგი იყო ადამიანურის გრძობით გამოწვეული საქციელი, „თუ ამ შემთხვევის გამო ინგლისმა მოისურვა ინგლის-გერმანიის შორის მეგობრული განწყობილების განვითარება, ჩვენ არავითარი პოლიტიკური საფუძველი არა გვაქვს მტრულად შევხედოთ ამ მოვლენას. ჩვენც შეგვიძლიან მხოლოდ ვისურვოთ, რომ ინგლისმა და გერმანიამ ერთად თანასწორად და მეგობრულად იმოქმედონ. ინგლისის შესახებ გერმანიის პოლიტიკაში არავითარი ცვლილება არ მომხდარა. თუ იმპერატორის ინგლისში წასვლამ შესაძლოდ მყო შემდეგში კეთილი განწყობილება დამყარდეს გერმანიისა და ინგლის შორის, ეს როგორც ორთავე სახელმწიფოსათვის, ისე მთელი ქვეყნიერობისათვის სასარგებლოა. რომერტის ორდენით დასაჩუქრებასაც არავითარი პოლიტიკური მნიშვნელობა არა აქვს, რადგანაც რომერტის პიროვნებას პოლიტიკოსთან არავითარი კავშირი არა აქვს. დეპუტატმა შედღერმა სურვილი გამოსთქვა, რომ მე ჯეროვანი მზრუნველობა იქონიო რუსეთის ტელეგრაფზე. მეფე იქონი, რომ ყოველივე სხვა რჩევას დაწინააღმდეგებს

უფრო მეტი საფუძველი ექნებოდა, ვიდრე ტელეგრაფის შესახებ შენიშვნას. მე მტკიცედა მწამს, რომ ჩვენი პოლიტიკის ერთი უმთავრესი საზრუნავთაგანია—რუსეთთან მეგობრულ-მეზობლურ განწყობილების დაცვა (მარჯვნივ გაიშის „ვაშა“) მე არც განცხადებით პალატაში, არც მოქმედებით, არ შემრყევია ის რწმენა, რომ გერმანიის და რუსეთის მჭიდროდ აკავშირებენ თვალსაჩინო ინტერესებიო. არ არსებობს არავითარი ღრმა და დაუძლეველი წინააღმდეგობა ამ მკვიდრი კავშირის დამრღვეველი და ამ ურთიერთ შორის განწყობილებაში ჩვენ გვსურს დაკულ იქმნეს თანასწორობა (მემარჯვენეთა ხმა: „სრული ქვეშაობა“). გერმანიის არც პოლიტიკურ და არც ეკონომიურ ცხოვრების განვითარების გზაზე მეტად არა სჭირიანთ სახელმწიფოთა მეგობრობა, ვიდრე ამ უკანასკნელთ გერმანიის კეთილი განწყობილება (ყოველის მხრივ გაიშის ალტაცებული „ვაშა“). რაც შეეხება ხსენებულ რუსეთის გაზეთის წერილს, მე, რაღა კითხვა უნდა, პასუხს არ მივცემ ყოველივე იმაზე, რაც ჩემს შესახებ არის ნათქვამი (გაიშის „ვაშა“) ერთის მხრით იმიტომ, რომ ჩემი აზრით, მეგობრული სახელმწიფოთა შორის აღძრული უთანხმოება რომელიმე კითხვის შესახებ უნდა სწყდებოდეს დიპლომატიურად და არა პუბლიცისტურად. და მეორეს მხრით, იმიტომ რომ საზღვარ გარედ მკიცხავენ იმაზე, რომ მე სამსახურს ვუწვევ გერმანიის სასოფლო მეურნეობას ღეს კიჩმთვის ძვირფასია. („ვაშა“, მშვენივრად არის ნათქვამი!) სახელმწიფოთა კეთილმა განწყობილებამ ეკონომიურ კითხვებში შეუძლიან საგრძობელი ნაყოფი მოიტანოს, თუ აწონ-დაწონილი იქნება ურთიერთობა და ან დაცული იქნება თანასწორობა. ჩვენი ქვეყნის ინტერესების დაცვის სურვილი არ შეიცავს არავითარს საწინააღმდეგოს ჩვენ ეხლანდელ ვაჭრობის საქმეებში ამხანაგების და მეგობარ სახელმწიფოებისადმი, რომელნიც, იმედი გვაქვს, იქნებიან ჩვენ მეგობრებად შემდეგშიც. ჩვენა გვწამს, რომ შესაძლებელია შეთანხმება, ხოლო ამ შეთანხმებასაფუძველად უნდა დაედვას შეგნებული სურვილი ერთი მეორის დახმარებასა და მეცადინეობა შებღალულ არ იქმნას ამათუ იმ სახელმწიფოს ინტერესებით (მემარჯვენეთა: „ვაშა“). თუ რომელიმე სახელმწიფო ჩაგვაცივდება მივიღოთ ჩვენთვის საზარალო საქმეში მონაწილეობა, მაშინ ეს მეგობრობა კი არ იქნება, არამედ ჩვენი დამორჩილების მოსურვება იქნება (მარჯვნივ: „სრული სიმართლე“). მაგრამ, იმედი, არავინ მოინდომებს ჩვენს ასეთს დამორჩილებას პოლიტიკაში, თუ ჩვენ მტკიცე ვემსახურეთ ჩვენ ინტერესებს. („ვაშა“) გერმანიის პოლიტიკაც არ ხელმძღვანელობს სიყვარულის ან სიძულვილის გრძობით, არამედ ასწონ-დასწონს სახელმწიფო ინტერესებს და მით უთანხმოებს თვის მოქმედებას. გერმანიის პოლიტიკის მიზანია დაკულ იქმნას კეთილი და მეგობრული განწყობილება ყველა იმ სახელმწიფოებთან, რომერთაც მსურთ ჩვენთან მეგობრული ცხოვრება, მაგრამ ამასთან თხოვლობს ეკონომიურ და პოლიტიკურ დამოუკიდებლობას, გერმანიის ერმა მოიპოვა უცილობელი უფლება ამისათვის ბრძოლით, შრომით და კულტურით“. კონსერვატორი კლინკოვსტრემი ჰფიქრობს, რომ გერმანიის არ უნდა ეშინოდეს რუსეთისა. ეკონომიური მდგომარეობა გერმანიისა მშვენიერიაო. კანიცი (კონსერვატორი) ამტკიცებს, რომ გერმანიის არ უნდა სწყინდეს, თუ რუსეთი თავის ინტერესების დაცვასა ცდილობს. შემდეგ კამათში ზოგიერთი ორატორები ჰკიცხავენ მთავრობას ინგლისთან დამოკიდებულების შესახებ. ბისერმანმა (ნაციონალ-ლიბერალი) შენიშნა: ბიულოვის სიტყვით სჩანს, რომ არავითარი მკვიდრი შეთანხმება არ არსებობს ინგლის-

გერმანიის შორის რუსეთის წინააღმდეგ მობართული. რიტერი უსაყვედურებს კანცლერს, რომ მან თვისი სახელმძღვანელო განცხადებანი ჯეროვანათ ვერ შეუთანხმა საერთაშორისო და ეკონომიურ დამოკიდებულებათა ინტერესებს. ბიულოვი უპასუხა, რომ სოფლის მეურნეობის უმწვეო მდგომარეობა აუცილებელია ჰყოფს შემოტანილ ხორბალზე ბაჟის მომატებას, მაგრამ ამ ბაჟის დაწესების დროს მხედველობაში გვქონდა მრეწველობის ინტერესები, რომ ჩვენ სამრეწველოს ნაწარმოების გარეშე ბაზარი არ შეეკრას, და მუშათა ცხოვრების ხელის შემწყობ პირობათა დაცვა. თუ რამდენად უნდა ვაღიღდეს ბაჟი, ამის შესახებ გერმანიის კავშირის საბჭოს არაფერი დაუდგენია.

ვაშინგტონი. მაკ-კინლეიმ დამტკიცა კაბინეტის ყველა წევრები მათ თანამდებობებში.

ლონდონი. სამხედრო უწყების ნაკულევეანებათა აღრიცხვის დროს ლორდთა პალატაში, ჰერცოგი დევონშირისა და ლორდი სოლსბერი იცავენ ლონდონის აზრს, რომელიც გუშინ ამტკიცებდა, რომ გამარჯვება დამოკიდებულია ჯარის კაცთა სიავ-კარგზე. უოლსლეიმუხარებას აცხადებს ლანდლოუნის სიტყვის შესახებ და აცხადებს, რომ შემდეგში დამტკიცებს მისი სიტყვების სიმტყუნეს. სამინისტროს ცნობებით, თებერვალში ინგლისელთ დაუკარგვთ და უფარვისობისა გამო სამშობლოში გამოუსტუმრებიათ—95 ოფიცერი და 2274 ჯარის კაცი; ომის დასაწყისიდან მოკვდა 664 ოფიცერი და 13,137 ჯარის კაცი; სამშობლოში დაბრუნებულებით—685 ოფიცერი და 16,174 ჯარის კაცი.

პეტერბურგი. ხელმწიფე იმპერატორმა ბრძანა ახლად დაარსებული ოლქი ჩინეთის აღმოსავლეთ რკინის გზის დამცველთა კორპუსისა—იწოდებოდეს ამურის იქითა მხრის ოლქად. გენერალ-ლეიტ. სახაროვი ინიშნება ამ ოლქის სადარაჯო რაზმის უფროსად.

მინისტრის ბოგოლეპოვის მდგომარეობა უმჯობესდება. დამე კარგად ვაატარა, სუნთქვასა და ყლაპვას აღარ უშლის. სიტყვ 37,1, მაჯა 78, სუნთქვა 14. თვითგრძობა გვარიანი აქვს.

ეკონომიკური ბანკი 20 თებერვალს.

გექსელის კურსი 3 თვით:	
ლონდონზე 10 გირგ. სტ.—ში	93,85
ბერლინზე 100 მარკაში	45,85
პარიზზე 100 ფრანკში	37,35
ლონდონზე ჩეკები	94,85
ბერლინზე	46,30
პარიზზე	37,60
ბირჟის დისკონტი	5 ³ / ₄ —7 ¹ / ₄ 0/0
შედეგ. გამე. გაყიდ.	
4/0 სახელმწიფო რ ნტა.	— 96 ¹ / ₈
41 ² / ₀ შინაგანი სესხი 1893 წ.	69 ³ / ₄ —
4/0 გირავნ. ფურც. სახე. სავა.	— 96 —
5/0 1-ლ შინაგ. სესხის მოკვებ. ბილ. 1864 წ.	— 334 ¹ / ₂
5/0 მეორე შინაგ. სესხის მოკვებ. ბილ. 1866 წ.	— 293 ¹ / ₂
5/0 გირავნ. მოკვ. ფურც. სავა. ხელმ. საადგ.-მამ ბანკისა.	— 181 ¹ / ₂
31 ² / ₀ გირავნ. ფურ. იმავე ბანკისა	89 —
ტფილ. საადგ.-მამ. ბანკი. 5/0 გირავნ. ფურცლ	93 ¹ / ₂ —
41 ² / ₀ გირავნობ. ფურც. იმავე ბანკი ა.	87 ¹ / ₂ —
ქუთ. საადგ.-მამ. ბანკის. 6/0 გირავ. ფურცლ	100 —
5/0 გირავნ. ფურც. იმავე ბანკისა.	93 —
5/0 ოლიგაციები ტფ. საკრუ. დიტო საზოგ.	93 ¹ / ₂ —
41 ² / ₀ ოლიგაც. იმავე საზოგადოებისა	— —
რედაქტორი	გამომცემელი
ალ. ჭყონაძე.	ალ. ჯაბაძანი.

გამოსაღები სწავლება
მიმოსვლა რკინის გზის მატარებლებში
(ფრჩხილებს გარეშე მატარებლებში) სადგურებში
სწავლი მატარებელი № 2 ტფილისიდან ქოში გადის კვირაში ერთხელ—თხზშაბათად დადის 7 ს. 56 წ. (8 ს. 54 წ.), ბაქო ჩადის სადამოს 9 ს. (9 ს. 58 წ.).
სწავლი მატარებელი № 1 ბაქოდან ტფილში გადის დადის 6 ს. 50 წ. (7 ს. 48 წ.) ტფილისში ჩამოდის სადამოს 8 ს. 12 წ. ს. 10 წ.
საფოსტო მატარებელი № 3 ბაქოდან ტფილისში გადის დადის 11 ს. 15 წ. (12 ს. 15 წ.). ტფილისში ჩამოდის საშუაღდევის 5 ს. 35 წ. (6 საათ. 33 წ.).
იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბათუმში გადის სადამოს 6 საათ. 30 წ. (7 ს. 28 წ.) ბათუმში ჩადის დადის 7 ს. 10 წ. (8 ს. 8 წ.).
მგზავრთა მატარებელი № 5 ბაქოდან ტფილისში გადის საშუაღდევის 3 ს. 5 წ. (4 ს. 3 წ.), ტფილისში ჩამოდის დადის 8 ს. 23 წ. (9 ს. 21 წ.).
იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბათუმში გადის დადის 9 ს. 3 წ. (10 ს. 1 წ.), ბათუმში ჩადის სადამოს 9 ს. 11 წ. (10 ს. 9 წ.).
მგზავრთა მატარებელი № 6 ბათუმიდან ტფილისში გადის დადის 8 ს. 56 წ. (9 ს. 54 წ.), ტფილისში ჩადის სადამოს 8 ს. 42 წ. (9 ს. 40 წ.).
იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბაქოში გადის სადამოს 9 ს. 22 წ. (10 ს. 20 წ.) ბაქოში ჩადის შუაღდის 1 ს. 25 წ. (2 ს. 23 წ.).
საფოსტო მატარებელი № 4 ბათუმიდან (11 ს. 45 წ.), ტფილისში ჩადის დადის 11 ს. 18 წ. (12 ს. 16 წ.).
იგივე მატარებელი ტფილისიდან ბაქოში გადის შუაღდის 12 ს. 36 წ. (1 ს. 34 წ.) ბაქოში ჩადის დადის 7 ს. (7 ს. 58 წ.).

რუსეთის ბაზრები:
ფქვილი რსტეგში:

სასისხი.	სასისხი.
№ 0—9 მან. — კ.	№ 4—6 მან. 75 კ.
№ 1—8 „ 25 „	№ 5—6 „ 50 „
№ 2—7 „ 75 „	№ 6—6 „ — „
№ 3—7 „ 25 „	№ 7—5 „ 75 „

სიმინდი (ნოვოროსისოში) 1 ფ. 54—41 კაბ.
ქერი რსტეგში 50 კ.-დამ 57 კ.-მდე, ნოვოროსისოში 59 კაბ. 60 კაბეკამდე.
მონტან ტფილისში 1 ფუთისა—87 კ.
შაქარი იქვე ფუთა 6 მან. 80 „
„ ფხვნილი „ 5 „ 30 „
მატლეი ისპანური თეთრი—ფუთა გაუსუფთავებული 5 მ. 80 კ. 7 მ. 90 კ., მატლეი 10⁰/₀ მაგ-ნარევი —ადგილობრივი—3 მ. 75 კ.—4 მ. — კ., გარეხილი — მან. — კაბ. ისპანური ჯიშის ცხვრის ტყავი თითო — მ. — კაბეკამდე

ბანსხალეხანი
ტფილისის
ქალაქის გამგეობა
ამით აცხადებს, რომ 27 თებერვალს, შუადღის 12 საათზე დანიშნული საზოგადოებრივი კიროჩნის ქუჩაზედ კამოევის სახლამდე უსუფთაობის მილის გასაკეთებლად იჯარით გაცემის საქმე ზომით 115,00 საენი იქნება აქედან 45,00 საენი—0,42 X 0,28 სივანით და 700,00 საენი—0,375 X 0,25 სულ 2500 მანეთი. ვაჭრობის მსურველთ ყოველივე ამ საქმის შესახებ პირობები შეუძლიანთ დათვალვირონ ქალაქის გამგეობაში ყოველ დღე დილის 9 საათიდან ნაშუაღდევის 3 საათამდე.
(3—5—1)